

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peitit a 2 D, do 100 vst 2D 50 p, večji inserati peti vsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogo. vora. — Inseratni davek posebel. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34

Poština plačana v gotovini.

Prenovljena vlada RR

Senzacionalni in zagonetni dogodki v Beogradu na Sveti večer. — V zadnjem hipu so izpadli iz vlade klerikalci. — Prometno ministrstvo poverjeno aktivnemu generalu. — Sestava nove vlade.

— Beograd, 27. decembra. Dan pred katoliškim Božičem, ki se je čutil že tudi v Beogradu zlasti v političnem življenju kot praznik, je bil letos izredno napet, buren in poln senzacij. Ves dan od jutra do pozne noči so se vršila med političnimi voditelji pogajanja za rešitev vladne krize in sestavo nove vlade. Zatrjuje se, da je kralj sam izrazil željo, naj bi se pogajanja pospešila in se kriza rešila še pred katoliškim Božičem. Vsekakor je g. Uzunović res pospešil svojo akcijo in silil stranke k odločitvi. Do petka popoldne se je situacija izkristalizirala v tem pravcu, da je veljalo že za gotovo, da sestavi vlado radikalni, radičevci in klerikalci. Že popoldne pa so se pojavile velike težkoče, ker se klerikalci in radičevci niso mogli sporazumeti o delitvi vladne moči v Sloveniji in ker so klerikalci med drugim zlasti zahtevali, da v novi vladi ne sme biti g. Ivan Pucelj. Tekom popoldneva se je posrečilo to nesoglasje poravnati. Radičevci so porabili ugodno priliko, da g. Pucelja ni bilo v Beogradu, v to, da so ga izločili iz vlade. Odločili so se k temu koraku tem lažje, ker so radikalni pristali, da pride mesto g. Pucelja v vlado radičevski, prvak inž. Košutić, ki dosedaj še ni bil minister.

Proti večeru so se pojavile nove težkoče, ker je g. Uzunović predlagal kot ministra za promet generala Svetislava Milosavljevića. Radičevci in klerikalci so se nekaj časa upirali, češ da se s tem ustvarja novaren precepenčni slučaj, naposled pa so popustili in tako je bila sestavljena ministrska lista, ki je bila tekom večernih ur razpisana po celi državi. Na listi so bili poleg radikalov in obeh generalov Hadžića in Milosavljevića štirje radičevci in dva poslanka jugoslovanskega kluba, dr. Gosar kot minister za socialno politiko, in dr. Kulovec kot minister za poljedelstvo.

Dr. Korošec je izročil Nikoli Uzunoviću izjavo, s katero SLS sliče kakor nekdanji radičevci pristaja na vidovdansko ustavo in centralistično ureditev države. Zvečer ob 6. je odšel Uzunović v avdijenco in je ostal pri kralju dve uri. Ko se je vrnil, se je vnovič se-

stal zdr. Korošcem in radičevskimi ter radikalnimi voditelji. Okrog pol 9 zvečer je bil v kratki avdijenci pri kralju še minister dr. Srškić. Po njegovem povratku je dr. Korošec razburjen zapustil predsedstvo vlade, kjer so se vršile konference in je hitro odšel, ne da bi hotel dati novinarjem kakor izjavo. Ministri so novinarjem samo povedali, da je vlada že sestavljena in da bo ob 11. zvečer zaprta.

In res so malo pred 11. uro zvečer odšli Uzunović in dragi prvočlani nove vlade na dvor, kjer so ostali kakih 20 minut. Ker so mnogi člani vlade prišli k avdijenci direktno s svojih stanovanj, je bilo nemogoče kontrolirati, kdo vse so novi ministri. Tem večje presenečenje je zato zavladalo, ko je bila po povratku ministrov od zaprisege objavljena nova lista in na njej ni bil dr. Gosarja in dr. Kulovca. Ministri niso hoteli dati nikakršnih točnih izjav in so se izgovarjali ta tako, oni drugače. Očividno se je moralo v zadnjem hipu zgoditi nekaj nenavadnega, ker Uzunović niti ni imel časa, da bi zasedel oba klerikalcem namenjena resora, ampak sta ostala nezasedena.

Obnovljena Uzunovičeva vlada je sestavljena tako-le:

Nikola Uzunović, predsedstvo;
Stivo Hadžić, armijski general — vojska in mornarica;
Milorad Vujić, vere;
Miša Trifunović, prosveta;
Dr. Slavko Miletić, narodno zdravje;
Boža Maksimović, notranje zadeve;
Pavle Radić, agrarna reforma;
Inž. Avgust Košutić, gradivine;
Dr. Benjamin Superina, pošte;
Dr. Ivan Krajač, trgovina in indust.;
Dr. Ninko Perić, zunanje zadeve;
Dr. Bogdan Marković, finance;
Svetislav Milosavljević, armijski general — promet;
Milan Simonović, šune in rude;
Dr. Vasa Jovanović, izenačenje zakonov;
Dr. Milan Srškić, pravda.
Poljoprivreda in socialna politika sta ostali nezasedeni. Prvi resort zastopa dr. Jovanović, drugi pa Milan Simonović.

Zakaj klerikalci niso v vladi

Zagonetni petkovi dogodki še vedno niso pojasnjeni. — Razne verzije. — Radikalci so zahtevali popolno kapitulacijo. — Korošec zaprosil za avdijenco.

— Beograd, 27. decembra. Predmet splošnega zanimanja je še vedno, kaj se je zgodilo v petek zvečer, da so klerikalci v zadnjem hipu izpadli iz vlade, čeprav se je dr. Korošec z Uzunovićem že sporazumel in že tudi imenoval dr. Gosarja in dr. Kulovca kot zastopnika SLS v vladi. Petkovi dogodki so še vedno zaviti v zagonetno kopreno.

Člani jugoslovanskega kluba sami ne dajejo soglasnih izjav. Nekateri trdijo, da dr. Korošec ni hotel pristati na to, da postane aktivni generalni resorni minister, vendar pa je znano, da je dr. Korošec na to pristal in je bila tudi res že objavljena ministrska lista, na kateri sta bila i klerikalna ministra i general Milosavljević kot prometni minister. Drugi zopet zatrjujejo, da jih je Uzunović hotel brisirati in da ni hotel dr. Korošcu pokazati ministrske liste,

nekar je dr. Korošec baje razburjen odšel češ: »Jaz nisem Radić!«

Najbolj verjetna je verzija, da so radikalci v zadnjem hipu zahtevali od klerikalcev slično, kakor svoj čas od radičevcev, izjavo, ki bi pomenila njihovo popolno kapitulacijo. Korošec je bil pripravljen podati primerno izjavo in je formulacijo predložil Uzunoviću. Ta pa jo je odklonil kot nezadostno in zahteval ostrejšo izjavo, na kar pa Korošec ni hotel pristati.

Dr. Korošec sam niti včeraj, niti danes ni hotel dati novinarjem nikake izjave. Pač pa jim je sporočil, da je snoči zaprosil za avdijenco, da bo kralju osebno pojasnil svoje stališče. Danes izjavljajo iz jugoslovanskega kluba, da ne more biti več govora o vstopu SLS v vlado, dokler ji načelne g. Uzunović.

N hce ni zadovoljen z novo vlado

Vse stranke so nezadovoljne z rešitvijo krize. — Hud odpor proti militariziranju prometnega ministrstva. — Radikalni klub grozi z nezaupnico. — Razočaranje gospodarskih krogov.

— Beograd, 27. decembra. Vest o sestavi nove vlade so je bliskovito raznesla po vsej državi. Rešitev osemnaestdnevne vladne krize pa ne zadovoljuje niti ene politične stranke, niti onih, ki so vlado ustvarile, najmanj pa gospodarske sloje, ki tudi v tej vladi ne vidijo nikakega jamstva, da bo konec političnih preprirov in strankarskih mešetarij, da bi se lahko i vlada i Narodna skupščina posvetili smotnemu gospodarskemu in zakonodajnemu delu. Posebno pozornost pa vzbuja v vseh krogih dejstvo, da je resorno ministrstvo poverjeno zastopniku vojske, aktivnemu generalu.

Skoraj najbolj nezadovoljen je z načinom rešitve vladne krize in s sestavo nove vlade radikalni poslanski klub. Uzunović je sicer dobil od kluba proste roke, toda objubil je, da bo, čim bo kombinacija zrela, o vsem obvestil klub in šele nato ukrenil odločilne korake. To pa se ni zgodilo. Zato se v krogih radikalnih poslancev napoveduje, da bo Uzunovičevo postopanje izzivalo v klubu viharno debato in da ta vlada ne bo dobila zupanja radikalne stranke. Najbolj nerazumljivo pa je radikalom, da je Uzunović obnovil zvezo z radičevci, ko je bil baš on eden onih, ki so najbolj naglašali, da je z radičevci vsako sodelovanje nemogoče. Prvič, ko bo ta vlada stopila pred radikalni klub, bo dobila nezaupnico. Nikola Uzunović zagovarja sestavo vlade z državno potrebo ter naglašja, da se bo pogajal tudi še z drugimi strankami. Mislil zlasti na dr. Korošca, vendar pa pravi, da bo treba še počakati ... Zelo neprijetno se je dojmilo v radikalnih krogih tudi dejstvo, da je poverjeno prometno ministrstvo aktivnemu generalu. Večina radikalnih poslancev to Uzunović najbolj zameri, naglašajoč, da se na ta način bližajo Rumuniji in Grčiji, kjer je vmešavanje vojske v politiko ubilo parlamentarizem in ustvarilo diktaturo.

Radičevci sami ne verujejo v stalnost nove vlade in ji prorokujejo dokaj kratko življenje. Ožja Radičeva okolica je mnenja, da nova vlada ne bo mogla delati s parlamentom ter da bo morala pasti, še predno bo sklicano prihodnje parlamentarno zasedanje. Militariziranje vlade jim sicer ne gre v račun, toda na koncu koncev so se morali udati, ker so imeli na izbiro samo dvojce: ali v klado z generali ali pa v opozicijo. Radičevski listi zagovarjajo svoj pristaneek na tako rešitev krize z državno potrebo ter naglašajo, da je bil skrajni čas, da pride v prometno ministrstvo človek, ki bo napravil red. Na vse očitke pa odgovarjajo, da kritika cele javnosti dokazuje, da so napravili zopet nekaj — dobrega!

V največji zadregi so klerikalci. Bili so že popolnoma sigurni, da pridejo tokrat v vlado. V zadnjem hipu pa se je situacija spremenila. V beogradskih listih se hudeje nad Uzunovićem, ki da jih je prevaril. Zato protestirajo proti tej vladi in proti postopanju pri rešitvi vladne krize. Doma razglašajo to pot povod za svoj nepričakovani umik to, da je v vladi aktivni general in da pomeni to vmešavanje vojske v politiko; v beogradskih listih previdno pristavljajo, da bi stopili tudi v to vlado, ako bo general Milosavljević, ki je sedaj prometni minister — penzioniran! Očividno je vzrok docela drugačen.

Zelo ostro komentirajo rešitev vladne krize davidovičevci. Ljuba Davidović je podal novinarjem daljšo izjavo, v kateri naglašja, da vstop generalov v vlado samo dokazuje, da Uzunović svojim ljudem več ne zaupa ter da nima niti ene sposobne osebe, ki bi ji lahko poveril važen resor prometnega

ministrstva. Da je moral postaviti aktivnega generala za prometnega ministra, le dokazuje, da vlada v tem ministrstvu silen nered in tak kaos, da zamore le močna roka napraviti red. Je pa to udarec po parlamentarizmu in žalitev za vse politične-nevojačke.

Samostojna demokratska stranka, ki je ves čas dosledno odklanjala tako krparijo na škodo države in naroda, je tudi na tej rešitvi vladne krize povsem netangirana. Svetozar Pribičević je takoj po objavi novih ministrov izjavil, da je najnovejša Uzunovičeva vlada prejšnja, toda le militarizirana in birokratizirana izdaja. Prepričan je, da bo ta vlada naletela na ostro kritiko celokupne javnosti, ki se prav nič ne navdušuje za eksperimente po vzorcu Grčije in Rumunije. Radikalna stranka si ni mogla izstaviti slabšega spravevala kakor si ga je s to vlado.

Tudi vse ostale stranke so se izjavile proti novi vladi. Splošno prepričanje pa je, da ta vlada ne bo dolgotrajna. Deklaracija nove vlade za enkrat še ni znana. Kakor se v političnih krogih naglašja, bo vlada podala deklaracijo samo v slučaju, da vslopijo v vlado tudi klerikalci, sicer pa ostane delavni program prejšnje RR vlade nespremenjen.

Vprašanje državnih podtajnikov še ni rešeno. Tudi na tem vprašanju lahko pride do novih težkoč. Zaenkrat je dogovorjenih osem podtajnikov in sicer trije v ministrstvu agrarne reforme, po eden pa v ministrskem predsedstvu, finančnem, prometnem, notranjem ministrstvu in v ministrstvu za socialno politiko.

Novi ministri

Novi minister prometa SVETISLAV MILOSAVLJEVIĆ, armijski general v generalnem štabu, je bil rojen 7. septembra 1883 v Nišu. Po končani gimnaziji je stopil v vojno akademijo. Sprva je bil pridelen inženjerskemu bataljonu, leta 1909. je bil imenovan za kapetana, leta 1920. za generalštabnega polkovnika in 1. decembra 1925 za brigadnega generala. Od 1920. do 1923. je vodil železniški odsek prometnega oddeljenja glavnega generalštaba, leta 1924. je bil komandant nekega pešadijskega polka, koncem leta pa je bil imenovan za načelnika prometnega oddeljenja glavnega generalnega štaba. Od leta 1920. je tudi honorarni profesor vojne akademije. Tekom svetovne vojne je izmenično vršil dolžnost načelnika štaba vardarske divizijske oblasti in pomočnika šefa vojnorožniške inspekcije. Od leta 1916. do 1920. je bil šef vojnorožniške inspekcije vrhovne komande. General Milosavljević je napisal več razprav o vojaških in strateških vprašanjih s posebnim ozirom na prometne razmere. Velja kot odličen vojaški in železniški strokovnjak.

DR. BOGDAN MARKOVIĆ, novi finančni minister, ni narodni poslanec. Rojen je bil 28. januarja 1880 v Beogradu. Gospodarske študije je dovršil v Münchnu in Hallu, kjer je položil doktorat. Od 1907. do 1912. je bil tajnik saveza zemljoradniških združenj, od 1912. do 1918. je bil načelnik trgovskega oddelka poljedelskega ministrstva, od 1918. dalje pa je ravnatelj Državne hipotekarne banke, odnosno poprej Uprave fondov. Dr. Bogdan Marković je sodeloval kot gospodarski strokovnjak pri mirovnih pogajanjih v Parizu in na gospodarski konferenci v Zenevi. Napisal je celo vrsto gospodarskih znanstvenih del in velja za prvovrstnega finančnega strokovnjaka.

Žalosten Božič v mestni ubožnici

Krvav spopad med dvema starčkoma

Na sveti dan se je v ljubljanski Mestni ubožnici na Japljevi cesti odigral tragičen dogodek. V ubožnici bivata med ostalimi siromaki tudi 70-letni Jakob Škafar in 72letni Fran Sturm. Oba stanujeta v skupni sobi. Živela sta že dolgo časa v neslogi in prepiru in če je prišel eden ali drugi vinjen domov, je bil vedno ogenj v strehi.

Na božični dan, t. j. v soboto zvečer sta prišla Škafar in Sturm oba precej dobre volje domov. Mirno sta večerjala, po večerji pa je Sturm omenil, da si gre prižgati še eno cigareto. »Radi mene jih lahko pokadiš deset,« je pikro odvrnil Škafar. Sturm je baje nato pripomnil: »Kaj te briga, zuht-lauzler!« in stopil na hodnik. Škafar je stopil za njim in na hodniku sta se znova spila. Med preprirom je Škafar nenadoma potegnil iz žepa pipec in večkrat zamahnil proti presenečenemu Sturm. Zadal mu je pet smukov, tri v prsa, po enega pa v vrat in desno roko. Sturm so za silo obvezali v ubožnici, nato pa z rešilnim vozom prepe-ljal v bolnico. Njegove poškodbe same na sebi niso težje značaja, vendar obstoja nevarnost notranje izkrvavitve. Iz bolnice nam danes popoldne javljajo, da je stanje Sturma v splošnem zadovoljivo.

Škafar je bil aretiran in odpeljan na policijo, kjer so ga zadržali. Izjavil je, da ga je Sturm izzival in da ga je sunil v razburjenosti, ne da bi se zavedal, da ima pipec v roki. — Ker so zdravniki kvalificirali Sturmovo poškodbo za težko telesno poškodbo, je bil Škafar oddan v zapore na sodišču.

Pustolovec Jože pl. Starman

Našim čitateljem bo gotovo še v spominu pustolovska karijera pl. Starmana ali po domače Josipa Majerja, bivšega zasebnega uradnika. Mož je s svojimi ženjalni mi triki vzbujal precejšnjo pozornost. — Njegove pustolovščine so znane, ker se je radi njih moral zagovarjati že pred poroto, kjer je bil obsojen na 20 mesecev ječe.

Josip Majer ali »Lepi Jože« je imel vedno neverjetno srečo pri dekletih, katerim se je znal zelo sladkati, če pa je bilo treba, je bil tudi pripravljen stopiti v zakon. Jože se je vedno predstavljal kot pl. Starman in da bi potrdil vero svojih izjav, je dal celo v »Jutro« žalno oznanilo, da mu je v Opatiji umrl njegov predragi oče, Alfred pl. Starman itd. — Srečda je njegov ugled radi tega zelo narasel. Zato je Jože nastopal še bolj hohštapersko in pravil naivnim dekletom o podedovanih milijonih, sijajni karijeri itd. Na račun dedščine je izvalil lepe svotice od raznih oseb. Tako je živel prav razkošno par mesecev na tuj račun, dokler ga niso razkrinkali in zasilili na 20 mesecev.

Pred meseci je prišel Jože iz zapore in začel takoj znova. Ne kot plemeniti Starman, dedič milijonov, marveč kot lesni trgovec. »Posloval« je zlasti v logaškem okraju in zaslužil par lepih tisočakov. O praznikih ga je zaneslo v Ljubljano. Toda na kolodvoru je takoj dobil spremstvo v osebi policijskega agenta, ki ga je odvedel na policijo. Tu so mu izprašali kosmato vest in ga po temeljitim zaslišanju izročili v zapore na sodišču. »Oho«, je vzdihnil Jože »mo sto potic pa ričet... Smola!

Borzna poročila

Devize: Amsterdam 22.668—22.728, Wien 789.50—801.50, Berlin 13.499—13.529, Italija 255.42—257.42, London 274.85—275.65, Newyork 55.548—56.748, Praga 167.50—168.50, Curih 10.945—10.975. — Valute: dolar 55.90—56.10.

— Efekti: 7% invest. pos. 1921 82, 2½% drž. rente 355—356, 355.50—356, Ljubljanska kredita 148, Hrv. eskomptna banka 1005—101, Kreditna banka Zgb. 102—105, Hipotekarna banka 59—60, Jugobanka 96—96.75, Prastredona 895—900, Drava dd. 350—375, Sečerana Osljek 425—440, Gutman 230, Slavonija 32—32.5, Trboveljska 345.55, Vevče 120, Agraria 48—49.

INOZEMSKA BORZE

Curih: Beograd 9.125, Pariz 20.48, London 25.10, Newyork 517.25, Milan 23.27, Praga 15.321164, Dunaj 73.05.

Trgouske tiskovine kakor: račune, pisemski papir, memorande, knoeite, cenike itd. Izdeluje o najkrajšem času in ceno

Narodna tiskarna v Ljubljani

Prva seja nove vlade

Vsi ministri se delajo velike optimiste. — Narodna skupščina se sestane takoj po pravoslavnem Božiču. — Novi ministri prevzeli svoje posle.

— Beograd, 27. decembra. Danes popoldne se je vršila prva seja nove vlade. Seja je bila posvečena medsebojnemu predstavljanju in spoznavanju ministrov. Ministrski predsednik Nikola Uzunović je podal referat o razvoju zadnje krize in o nalogah nove vlade. Po končani seji ministrskega sveta je minister ver Milorad Vujić izjavil novinarjem, da so se ministri razgovarjali o bodočem delovanju. Nikola Uzunović je izrazil nado, da bodo predstavniki jugoslovanskega kluba končno vendarle vstopili v vlado. Nova vlada mora hitro odpremiti posle, ki so zastali vsled dolgotrajne krize. Novi minister finanč. dr. Bogdan Marković bo pozval finančni odbor, da dokonča svoje delo v najkrajšem času, da lahko nato on sestavi svoj referat glede novega državnega proračuna do konca januarja, ker bi sicer morala vlada poseči po finančno škodljivih dvanajstlinah. Nikola Uzunović je končno izjavil, da bo stopil v stik s predsednikom Narodne skupščine radi sklicanja Narodne skupščine. Tudi ostali ministri so dajali optimistične izjave.

Predsednik Nikola Uzunović se je po seji ministrskega sveta odpeljal v parlament, kjer se je sestel s predsednikom Narodne skupščine Markom Trifkovićem. Sklenila sta, da bo Narodna skupščina sklicana takoj po pravoslavni praznikih.

Vprašanje vstopa SLS v vlado je še vedno odprto. V vrstah poslancev jugoslovanskega kluba vlada velika poparjenost. Zastopniki stranke govorijo, da je SLS odklonila vstop v vlado iz načelnih razlogov. SLS hoče še nadalje ostati na braniku parlamentarizma in demokratizma. Danes so poslanci SLS izjavili novinarjem, da je nji-

hov klub prejel zadnje dni številne pozive in opomine iz Slovenije, naj ne vstopi v vlado, ki je kratkotrajna, ker bi se stranka v novi vladi samo blamirala.

— Beograd, 27. decembra. Novoimenovani ministri so tekom včerajšnjega dne prevzeli poedine resore, vkolikor gre za nove osebe. V prometnem ministrstvu bo trajal prevzem poslov bržkone več dni, ker se novi general Milosavljević zanima za vse podrobnosti. Vprašanje državnih podtajnikov še ni rešeno ter se tozadovna pogajanja še nadaljujejo.

Vihar v radikalnem klubu

— Beograd, 27. decembra. Podpredsednik radikalnega kluba dr. Jovan Radonić je prepovedal novinarjem vstop v radikalni klub. Iz tega se sklepa, da je nastalo v radikalnem klubu strahovito nesoglasje. Vendar se so razširile vesti, da je prišlo v radikalnem klubu do burnega obračunavanja in da se je dr. Srškić celo dejansko spopadel. Pozneje se je celo govorilo, da so neki ministri, med njimi Simonović in dr. Vasa Jovanović, podali demisijo. Dr. Srškić je obe vesti demantiral.

Okoli 60 poslancev radikalnega kluba je izročilo predsedniku vlade Uzunoviću zahtevo, naj skliče sejo radikalnega kluba in poda referat o pogajanjih in sestavi sedanje vlade. Uzunović in prvi podpredsednik radikalnega kluba Mihajlović sta se sporazumela, da se vrši seja kluba 29. t. m., in sicer v slučaju, da bo do tega dne rešeno vprašanje vstopa SLS v vlado. V nasprotnem slučaju bo seja kluba odložena.

Darujte za sokolski Tabor!

Kakor je delala že Vaša stara mati, bilo je pravilno.

Kuhala je svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridelkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridelanek k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Dogodki križem Jugoslavije

Velik požar v Beogradu. — Neprijetne posledice profesorjeve zmote. — Roparski napad v beogradskem predmestju.

V Čupriji, beogradskem predmestju, je nastal v noči od 23. na 24. t. m. v tovarni usnja tvrdke Arambašić požar, ki je resno ogrožal vse predmestje. Natak v nasproti tovarne se nahajajoči kavarni je zapazil okrog 11. ponoči, da se vli iz tretjega nadstropja tovarniškega poslopja precej gost dim. Spočetka je mislil, da je le megla, ker v snežnem metanju ni mogel jasno razločiti. Ko pa je čez nekaj časa stopil na ulico, je zapazil, da sikajo s strehe že ognjeni zublji. Začel je klicati vratarja, toda ta je tako trdno spal, da ga ni mogel doklicati. Nato je začel na drugem koncu tovarne klicati nočnega čuvara. A tudi tega ni bilo od nikoder. Še le čez dobre četrt ure se je pojavil ves zaspan na vodu in nahruil natakarja, zakaj dela tak hrup. Ko pa ga je ta opozoril, da gori tovarna, se je seveda mahoma zdrnil. Med tem so dospeli ognjegašci, ki so takoj začeli reševati, kar se je še rešiti dalo. Ogenj se je namreč strahovito naglo širil. V gornjih prostorih je bila sušilnica za kožo. Nakopičenega je bilo mnogo blaga. Ogenj je kmalu zajel vso streho in spodnje nadstropje. Reševalna akcija se je radi pomanjkanja vode morala omejiti in na lokalizacijo požara. Tovarniško poslopje je pogorelo skoraj do tal. Številni stroji so uničeni. Še le proti jutru se je posrečilo ogenj popolnoma pogasiti. Samo na uničenem blagu in strojih se ceni škoda na 700.000 Din, ki pa je krita z zavarovalnino, ker je bila tovarna zavarovana za 4 milijone Dinarjev. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno. Zanimivo je, da je tovarna tudi pred dvema letoma pogorela. Tudi takrat je nastal ogenj na povsem zagoneten način. Prebivalstvo v sosednjih hišah je bilo vso noč v strahu za svoje imetje. Mobilije in druge vrednosti so daleč naokoli z nosili iz hiš na prosto, vsa okolica pa je bila vso noč po koncu. To je bil v Beogradu v zadnjem času eden največjih požarov.

Profesorji so na glasu kot zelo raztreseni ljudje. Zato zagrebe večših res kakor nerodnost, ki je drugim nerazumljiva. Tako zgodbo je doživel tudi neki profesor, ki ga je zanesla pot v Beograd. Prvič je prišel v našo prestolnico in je bil zato popolnoma tuj. Beograd je velik in težko se orijentiraš že kar prvega dne, ko se komaj nagledaš vseh beogradskih posebnosti. In če si pri tem še raztreseni profesor, je to še tem bolj razumljivo. Profesor je poiskal svojega prijatelja in znanca, ki stanuje daleč zunaj v predmestju. Kajti državni uradnik ni, da bi stanoval dandanes sredi prestolice, kjer stanejo stanovanja dve njegovi mesečni plači. In tako se je njegov prijatelj s svojo družico stiskal v majhni predmestni luknji neke precej obsežne »kasarne«. Prijatelj je bil zvečer zadržan in tako je moral naš profesor sam ogledavati Beograd. V poznih večernih urah se je napotil proti domu, to se pravi, k svojemu prijatelju, ki mu je radevolje ponudil prenočišče na divanu, kjer se vsakekar boljši spi, kakor pa v kakem zakonitem hotelu. Profesor si je sicer po dnevu natančno ogledal vso okolico in bil prepričan, da ne bo zgrešil hiše. Ko pa je ponoči samcat stopal po slabo razsvetljeni ulici, se mu je zdelo vse drugače. Dolgo časa je hodil gori, dol, a prave hiše ni mogel najti. Po brezuspešnem iskanju se je

končno odločil, da začne pregledovati hiše na dvorišni strani, kjer se bo lažje orijentiral. In res mu ni bilo treba dolgo iskati. Pregledal je dvojce, troje dvorišč in je že našel pravo. Korajžno je potikal na vrata. Ker pa se niso kmalu odprla, je malo bolj energično udaril po vratih. Kmalu na to je za vrati slišal godrnjanje nekega moškega. Zdelo se mu je čudno, da je prijatelj že doma, ko je vendar pravil, da ga pred polnočjo ne bo. Tudi se mu ni zdelo baš lepo, da ga s tako nevoljo sprejema. Toda vrata se niso še tako hitro odprla. Neznani glas za vrati je najprej osorno vprašal, kdo je zunaj. »Tak!« odprl vendar, saj veš, da sem jaz!« se je moško odrezal naš profesor. »Končno te torej vendar le imam!« se je ironično oglašil oni v hiši. V naslednjem hipu so se tudi že odprla vrata in še predno se je profesor do dobra zavedel, jih je že dobil levo in desno. Na tak sprejem kajpada ni bil pripravljen in je začel precej glasno klicati na pomoč. Oni pa ni odjenjal prej, dokler se ni prikazal stražnik in rešil od presenečenja onemega profesorja iz njegovih rok.

Zagonetka se je razrešila še le pozneje. Profesor je namreč zašel v tujo dvorišče in trkal pri tujih vratih. Slučaj pa je hotel, da je naletel na vrata silno ljubosumnega moža, ki je imel svojo ženo že dalje časa na sumu, da ga z nekom vara. Bil je prepričan, da se je ljubimec vjel v nastavljen past. Zvečer se je namreč nenadoma vrnil domov. Profesor je bil nad takim sprejemom in toliko gostoljubnostjo ljubosumnega Beograščana precej razjarjen in je zadelo ovdoli sodišče, ki je ljubosumnemu možakarju prisodilo mesec dni zapora, profesorju pa odškodnino za bolečine. Profesor pa se je zaklel, da ne bo nikoli več ponoči kolovratil po tujih dvoriščih in iskal vrat, marveč gledal, da ob belnem dnevu pride na vrata.

Za Zagrebom so prišli na vrsto roparski napadi sredi mesta tudi v Beogradu. Na božični večer je posetila taka roparska tolpa malega predmestnega trgovca Jovana Jokića, ki ima svojo trgovino v Sarplaninski ulici. Možakar je samec ter stanuje v majhni sobici izza trgovskega lokala. V tem delu mesta stanujejo večinoma delavci, ki gredo rano k počitku, da zamorejo jutraj zgodaj na delo. Ob 8. zvečer vlada v vsem okraju že največja tišina. Jokić je okrog pol 8. zaprl svojo trgovino, uredil knjige in legel k počitku. Krog polnoči je zaslišal neko trkanje na zadnjih vratih. Nato je skočil s postelje, se za silo oblekel in prisluškoval. V tem pa so vrata že zabreščala pod silnim udarcem ter se udala. V sobo je udrl šest maskiranih razbojnikov. Obraz se jim zakrivali črne maske, z žepno električno svetilko so mu posvetili v obraz, da so ga oslepili, na prsa pa so mu nastavili samokrese. Kolovodja je osorno zahteval denar. Ko se je Jokić izgovarjal, da je siromak in da nima denarja pri sebi, so mu pretili, da ga ubijejo; in res sta pristopila dva ter mu položila zanjko okrog vratu. V smrtnem strahu jim je izročil ves denar kar ga je imel, nekaj nad 2000 Din. Razbojniki so nato izropali še trgovino ter odnesli raznega blaga v vrednosti okrog 5000 Din. Pred odhodom so mu še zabili, da najmanj dve uri po njihovem odhodu ne sme iz

hiše. Nato so vrata od zunaj zaklenili. Jutri, ko se je zdanilo, je Jokić poklical sosede, da so mu odprli vrata. Policija, ki je bila o napadu obveščena, ni mogla odkriti nikakih sledov, ker je ponoči zelo snežilo in so vsi sledovi zabrisani. Prebivalstvo v okolici je radi tega nečuvnega napada zelo razburjeno ter zahteva pomnoženje straže, zlasti ponoči.

Avto-promet v mariborski oblasti

Dejstvo, da kljub železniški mnogi kraji nimajo z glavnimi prometnimi in gospodarskimi centri skoraj nikake zveze ter mora prebivalstvo po več ur daleč hoditi peš ali z vozom, je že pred več meseci poročilo misel, da se na vseh takih progah uvede avtopromet, ki bi omogočal prebivalstvu hitrejšo in ugodnejšo zvezo. V postev prihajajo tu zlasti kraji med Mariborom in Ptujem, nadalje kraji ob državni cesti Maribor—Konjice—Celje in Maribor—Dravograd. To idejo je skušala najprej uresničiti zasebna delniška družba. Ker pa je primanjkovalo potrebnega kapitala, je prevzela izvedbo končno mestna občina mariborska, ki je v to svrhu naročila v Franciji tri velike avtobuse, dva po 16 in enega z 26 sedeži. Izkušnja na progi Maribor—Ptuj, kjer vzdržuje avtopromet mariborski podjetnik g. Lininger, ki je baš te dni moral uvesti že tretji avto, je pokazala, da prebivalstvo jedva čaka, da se tudi na ostalih projektiranih progah načrti čimprej uresniči. Po dolgotrajnih pripravah se je končno na božični dan to res zgodilo. Dne 25. dec. se je otvorila proga Maribor—Konjice—Celje in Maribor—Dravograd. V obeh smereh vozi avto dvakrat na dan in sicer enkrat dopoldne in enkrat popoldne, tako da so zveze kar najbolj ugodne. Na progi

Maribor—Konjice—Celje
je za enkrat uveljavljen tale vozni red: Odhod iz Maribora, glavni trg ob 7. in ob 13.; prihod v Slovensko Bistrico ob 7.53 in ob 13.53; v Konjice ob 8.30 in ob 14.30, v Vojniki ob 9.06 in ob 15.06. Prihod v Celje ob 9.30 in ob 15.10. Voznja bo znašala do Slovenske Bistrice 22 Din, do Konjic 37.50 Din, do Vojnika 52.50 Din in do Celja 62 Din.

V obratni smeri vozi avto iz Celja ob 10. in 16. uri, prihod v Vojniki ob 10.23 in 16.23, v Konjice ob 10.59 in 16.59, v Maribor ob 11.36 in 17.36, prihod v Maribor ob 12.30 in 18.30. Vozne cene znašajo iz Celja do Vojnika 9.50 Din, do Konjic 24.50 Din, do Slovenske Bistrice 40 Din in do Maribora 62 Din.

Z istim dnem se je otvoril avtopromet tudi na progi

Maribor—Dravograd
s sledečim voznim redom: Odhod iz Maribora ob 7. in 13. uri, prihod na Falo ob 7.38 in 13.38, v Brezno-Marenberg ob 8.23 in 14.23, na Muto ob 8.55 in 14.55 ter prihod v Dravograd ob 9.23 in 15.23. Vozne cene so sledeče: Do Fale 16 Din, do Brezno-Marenberga 43.10, do Mute 47 Din in do Dravograda 60 Din.

V obratni smeri odhaja avto iz Dravograda ob 10. in 16. uri, prihod na Muto ob 10.29 in 16.29, v Marenberg ob 10.40 in 16.40, na Falo ob 11.45 in 17.45 ter prihod v Maribor ob 12.23 in 18.09. Vozne cene v tej smeri so sledeče: Od Dravograda do Mute 12 Din, do Marenberga 17 Din, do Fale 44 Din in do Maribora 60 Din.

Projektiran je tudi še avtopromet na progi Maribor—Št. 11, ki bo odprt, čim dospe že naročeni avtomobil.

Odmevi skrivnostnih požigov na Gorenjskem

Gorenjska je od Kranja dalje proti Bohinjski Bistrici in Kranjski gori še vedno pod vtisom skrivnostnih požigov, ki so pa zadnje dni ponehali. Prebivalstvo je seglo v strahu pred neznanimi zločinci po samopomoči. Vse hiše so ponoči zastražene, po vseh vaseh hodijo patrolje domačinov, oborožene s koli in raznim drugim orodjem. Seveda se je pripetilo že več komičnih slučajev, s katerimi imajo hudomušneži svoje veselje. Tako so nočni čuvari zadnjič obkolili neke neznance in ga hoteli kot požigalca naklestiti, pa se je izkazalo, da je sam čuvaj. Nekateri Gorenjci imajo doma stare pištole na kresilo, ki so jih zdaj privlekli na dan. Hudomušneži pravijo, da so te pištole požigalcem najbolj nevarne, ker mora dotični čuvaj naprostiti požigalca, ako ga slučajno zaloti, naj počaka, da pojde domov nabasat pištolo, potem mu pa že posveti. O požigalcih, ki so povzročili prebivalcem Gorenjske ogromno škodo, krožijo razne vesti. Govorijo se o nekih tajstvenih agentih, ki so hodili zadnje čase po Gorenjski, o fašistovskih znakih, o avtomobilih brez luči itd. Nične pa ne ve, kdo je požigane organiziral in vodil. Gotovo je morala imeti zločinska roka več pomočnikov, sicer bi ne mogli nastati istočasno požari v raznih krajih.

Doslej je šlo požigalcem vse gladko od rok. Naklonjeno jim je bilo tudi vreme, ki ni pokropilo zemlje s snežno odejo. Tako so lahko neznani zločinci po svojem opraviu brez sledu izginili. Baje so najraje bežali v gozdove, kjer je bilo zasledovanje ponoči izključeno. Zdar, ko je zapadel sneg, bi bil pobeg težji. To je najbrž poleg organizirane varnostne službe vzrok, da so požigi ponehali. Požigalci so zastupili več psov, ki so jim bili kot dobri čuvari nevarni. Orožništvo je aretiralo že več osumljenih oseb, vendar pa pravih krivcev ne morejo izslediti. Ako se požigi zopet prične, bi bilo nujno potrebno, da pošljejo oblasti v ogrožene kraje močne vojaške oddelke, ki bi lahko cele vase obkolili in temeljito preiskali. Prebivalstvo samo si ne more pomagati. V interesu javne varnosti in tudi iz drugega vidika bi bilo, da zastavijo oblasti vse sile in izsledijo zločince, ker ni izključeno, da imajo požigi senzacionalno ozadje.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 27. decembra 1926; katoličani: Ivan; pravoslavni: 14. decembra; Tirs; muslimani: 21. džumel ahira; židje: 22. tebata 5687.

Jutri: Torek, 28. decembra 1926; katoličani: Nedolžni otročički; pravoslavni: 15. decembra, Stevan; muslimani: 22. džumel ahira 1345; židje: 23. tebata 5687.

DANASNJE PRIREDITVE

Drama: Zaprtó. — Opera: Zaprtó. Kino: Matka; Sejkov sin; Dvor; Ben Hur; Ideal; Fedorov.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Bohine, Rimska cesta; Levstek, Resljeva cesta. Jutri: Piccoli, Dunajska; Bakarčič, Karlovska cesta.

Solnce zaide danes ob 16.25; vzhajeta jutri ob 7.38, in zaide ob 16.25.

Mesec zaide danes ob 12.23; vzhajeta jutri ob 0.39 ter zaide ob 12.44.

Zagoneten plakat

Na Sveti večer, ko se je katoliški svet pripravil, da proslavi rojstvo Održenika, so se odigravali v Kopitarjevi ulici v Ljubljani zagonetni dogodki. Vsa palača Jugoslovanske tiskarne je bila iluminirana in živahna, kakor da bi hodili v njo k polnočnicam. Zbiral se je stas SLS z vsimi v Ljubljani se nahajajočimi poslanci. Okrog 11. ponoči se je naposled pojavil pred tiskarno lepak, ki je naznanjal, da je sestavljena nova vlada radikalov, radicevcev in klerikalcev. V vladi sta dva generala ter gg. dr. Gosar in dr. Kulovec. Napovedana je bila posebna izdaja »Slovenca« za Sveti dan zjutraj.

Sredi polnočnice, ko so zvonovi vseh cerkva napovedovali prihod Izveličarja, pa je nakrat ugalska luč pred tiskarno. Izginil je v »Slovenčev« tabli tudi plakat, ki je naznanjal rojstvo mitilizirane RRR vlade. Ljudje, ki so izvedeli zanimivo novico o novi vladi in so se hoteli na lastne oči prepričati pred »Slovenčev« tiskarno, so zaman iskali objave in so zabujali na znanje, da so jih potegnili.

Počasi so ugaspale lučke v palači Jugoslovanske tiskarne in v njej zbrani stas, ravnokar še tako veselo in svobodno razpeložen, se je razhajal tiho in prav nepravilne volje in se porazgubljal med ljudi, ki so se veselo vračali od polnočnice...

Uganko je razrešila v soboto zjutraj posebna izdaja »Jutra«, ki je med drugim tudi poročala, kako sta bila gg. dr. Gosar in dr. Kulovec že v vladi, a kako sta naposled nepriznani obsejela zunanje.

Sport

Nogometne tekme o Božiču

Zagreb: Kljub temu, da je zapadel visok sneg, so se odigrale nekatere prijateljske tekme. Gradski je zmagal nad Concordijo 4 : 2 (2 : 1). Concordija je predvedla dobo igro. Tekmi je prisostvovala okoli 1500 ljudi! Viktorija je zmagala nad Derbyjem v razmerju 3 : 1 (1 : 0).

Beograd: Prijateljske tekme: J. S. K. — Jugoslavija 5 : 3 (2 : 2). Jugoslavija je nastopila brez treninga. Petković in Sekulić sta igrala poslojito tekmo, ker odideta v svrhu študija v Francijo.

Dunaj: Waack — W. A. C. 4 : 1; F. A. C. — Hertha 5 : 3; Slovan Vienna 5 : 2; Kportklub — Rudolphshölz 5 : 2.

Praga: Teplitzer F. K. — Viktorija Žižkov 9 : 4. Sparta — D. F. C. 6 : 5; Viktorija Žižkov — Vrčovice 5 : 4.

Budimpešta: Ujpest — Slavija (Praga) 1 : 0; F. T. C. — Vasas 4 : 2. Pispot — 33 F. C. 3 : 2. Drugi dan: F. T. C. — Slavija 2 : 1; Vasas Ujpest 3 : 1; III. okraj — Nemzeti 3 : 2.

Pariz: Simmering — Stade Francaise 2 : 1. Marseille: Simmering — Olympique 3 : 3.

Kairo: Rapid (Dunaj) — Repr. Kaira 2 : 3.

Lisabona: M. T. K. (Budimpešta) — Benefico 1 : 1.

Bilbao: Amateuri (Dunaj) — Bilbao 2 : 1.

Rouen: Praški amat. tim. — Rouen 4 : 2.

Italija: Prvenstvo: Livorno — Bologna 3 : 1; Juventus — Casale 2 : 0; Torino — Crenona 8 : 1; Alessandria — Fortitudo 3 : 1; Sarena — Padova 3 : 0; Alba — Napoli 5 : 2; Genoa — Hellas 2 : 0; Milano — Doria 4 : 1.

Anton Danilov:

Čar božične noči

Pripovedovati vam hočem zgodbo, ki se je odigrala v božični noči v preobratnem letu 1918, ki je prineslo tudi nam svobodno državo z našim narodnim kraljem Petrom I. Ta zgodba ni nikjer napisana, niti tiskana v kakih knjigi, zato si jo dobro zapomnite, da jo boste lahko tudi vi kdaj pripovedovali svojim naslednikom.

Ob vznjožju Golovca, naslonjen ob pobočje, stoji že preko 80 let majhen gradič. Tik pod gradičem teče po Grubarjevem kanalu Ljubljanka proti Štepanji vasi, kjer se zopet združijo s svojim glavnim tokom. Gradič sam spada že v hradeškega vas in nosi hišno številko osem. V pritličju je stanoval premikač Dolenjske železnice Janez Mihelič s svojim snom Jančetom. Janče je hodi v ljudsko šolo. Bil je priden in vesten ter se je rad učil. Zato ga je imel njegov oče še mnogo razšir in vselej mu je kupil kaj lepega in koristnega. Jančetov oče je bil krenmit narodnik in je hotel tudi svojega sinčka vzgojiti v narodnem duhu. Zato mu ni kupoval raznih brezmiselnih igračk, marveč mu je podaril knjige, zvezke in druge koristne stvari. Tudi Božiček mu je prinesel lepo knjigo, v kateri je bila opisana zgodovina Slovencev in slike na-

ših velmož in narodnih buditeljev. Janče je vedel, da mu bo Božič zopet prinesel kaj lepega. Zato se ga je že dolgo veselil in težko pričakoval, da napoči sveti večer.

Končno je prišel tudi ta dan. Srečen in vesel je sedel Janče v sobici, kjer je imel v kotu jaslce, na mali mizi pa je stalo božično drevesce s tremi svečkami. Oče je pristavil večerjo. Janče pa je hlastno listal po knjigi ter se veselil lepega daru. Ko je oče skuhal kavo, je poklical tudi Jančeta k večerji. Janče je bil priden dečko in je na prvo besedo ubogal. A tudi med večerjo ni mogel pustiti knjige. Nepristano je listal po njej ter izraščeval očeta.

»Oče, kdo pa je bil tale Prešeren? Ali je res pisal pesni?«

»Seveda, in prorokoval je, da bodo »vremena Kranjem se zjasnila.«

»Ali zato spada med naše velmože?«

Kajpada, prav kakor Vodnik, Linhardt in drugi, ki so naslikani v tej knjigi.

To je Jančetovo radovednost še bolj podžgalo in nepristano je izpraševal: Kdo je ta? Kdo je oni? Kaj je ta napravil za Slovence, kake zasluge ima za narod oni? In oče mu je razlagal, kako so slovenski narodni boritelji in buditelji dvigali narodno prosveto ter pripravljali narodno osvobodjenje. Pove-

dal mu je, kako so naši pesniki in pisatelji v svojih delih prorokovali osvobodjenje in prihod svobodne, lastne države, ko ne bomo več podložni tujim cesarjem, marveč bomo imeli svojega narodnega kralja. Ko sta povečerjala, se je oče odpravil v službo. Janče pa je legel k počitku. Pomolil je k svojemu angelu — varuhu, spomnil pa se je v molitvi tudi svoje umrle mamicine in tudi za Jugoslavijo, za svojo ljubljeno domovino je molil. Oče se je poslovil od njega, ga lepo odel z mehko in toplo odejo, da ga ne bi zeblo, upilil luč in odšel, da na sam sveti večer opravi težko in odgovorno železniško službo.

Janče je kmalu sladko zaspal. Nenadoma pa se mu je zazdelo, da tema, ki je prej vladala v sobi, izgineva. Skozi okno nasproti njegove postelje pa prihaja čudna svetloba. Odprl je oči in pogledal skozi okno. Videl je, da prihajajo v nebeško svetlobo odeli angelčki. Prilajeno se sliši cingljanje zvončkov in v daljavi odmeva nebeško lepa godba. Kmalu je bilo na oknu vse polno malih, v zlate obleke odelih angelčkov, ki so ga vabili, naj gre z njimi. Veselo je stopil k oknu, ga odprl in hip nato je bil že sredi angelčkov, ki so ga ponesli neznano kam. Dasi je pokrival zemljo debel sneg in je imel na sebi le srajčko, ni čutil nikakega mraza, pač pa neko blagodejno toploto. Zopet je

zatemnelo, angelčki so izginili in Janče se je znašel sredi velikega gozda. V daljavi je zapazil celo kopico najrazličnejših živali, domačih in gozdnih. Takoj se je spomnil, da je nekoč slišal, kako se na sveti večer zbirajo živali k posvetovanju. Odšel je v smeri proti temu čudnemu gozdu ter se skril za veliko drevo. Bilo ga je strah. Kajti sredi črede so se sprehajali medvedi, volkovi in druge take hude živali, ki jih človek ne sreča rad in brez orožja. Okrog njih so skaklale najrazličnejše ptice, vrabci, vrane, srake, liščki, kokoši, petelin, race in purani. skratka: bile so zastopane vse živali.

Ko so bile vse zbrane, je povzel besedo medved, ki je predsedoval temu zboru. »Tovariši in tovarišice!« je dejal. »V naš zbor je prišel človek, to se pravi, začetek moža. Ni nam sovražna, tudi nima puške, ker je že premlad in se nas boji. Toda blag dečko je in zato ga je Bog izvolil, da poneso v paradiz vest, da so tudi Slovenci postali svobodni in dobili svojo lastno državo — Jugoslavijo. Predvsem mora o tem obvestiti slovenske velmože, ki so se že pred davnimi, davnimi leti borili za narodno svobodo, a so umrli, predno je zasijalo zlato solnce svobode.

Lisica pa je bila Jančetu takoj všečna. Zato je stopila k medvedu in mu rekla: »Kaj pa, ko bi jaz nesla to

vest v nebesa?«

Ves zbor se je zakrohotal temu predlogu. »Kako pa češ v nebesa, saj nimas peroti?«

»Si bom pa vzela s seboj 2 kokoši.« je odvrnila lisica. »Držaja se jih bom za peruti in tako se bom lahko povzpela v nebesa.«

»O, saj te poznamo.« so jo zavrnile ostale taviaršice. »Prišli bi do svoje luknje, potem pa gorje lokošim.«

In tako ni bilo nič z lisicišim predlogom. Zopet je povzel besedo medved: »Spodobi se, da tudi me živali izkazuje Bogu hvalo za svobodo, ki jo uživamo. Zato predlagam tako — le: »Jaz sam bom ponesel na svojih krepkih plečih Jančeta v nebesa. Vi vsi pa ga spremljajte!«

Predlog medveda je vsem uzaal. Skupno so odšli k drevesu, kjer se je skrival Janče. Medved je s svojimi močnimi šapami stresel orjaško drevo in Janče je sifrčal z veje, na kateri je sedel. Padel je medvedu naravnost okrog vratu in v dolgem snrevodu so krenili proti paradizu. Jančeta so poznale skoraj vse živali, ker je bil dobrega srca in nikdar nobeni ni storil nič zalega. Nasrotno jim je še pomagal, če je le mogel. Po zimi jim je nasul hrane in zlasti ptičkom je rad stregel. Zato so ga imele vse rade.

(Koniec jutri.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 27. decembra 1926

— Prvi dvorni bal se bo vršil na rojstni dan Nj. Vel. kralja dne 9. januarja t. l. Priprave za ta bal, ki je seveda ena najlepših prireditev, so že v teku.

— Češkoslovaško odlikovanje. Prezident češkoslovaške republike je odlikoval predsednika Jugosl. šol, lige v Ljubljani in direktorja »Jutrac« g. dr. Alberta Kramerja s komandorskim križcem reda Belega leva III. razreda.

— Iz državne službe. Imenovani so: za profesorja na državnem moškem učilišču v Ljubljani kustos narodnega muzeja dr. Fran Koz, za referenta za vinarstvo pri mariborski oblasti uradnik knjižniške stroke iste oblasti Anton Puklavec, za stalnega strokovnega učitelja na državni trgovski akademiji v Mariboru začasni učitelj Alojzij Struna. Na lastno prošnjo je upokojen finančni svetnik pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani Makso Kostanjevec; upokojen je višji pisarniški oficijal pri državnem pravdnstvu v Ljubljani Ivan Rozman.

— Napredovanje rezervnih častnikov. V čin rezervnega kapitana I. kl. so pomaknjeni rez. kapitan I. kl. Alfonz Lorger, Adolf Ekar in Omar Skala; v čin rez. kapetana II. kl. poročniki Ivan Roter, Filip Orel in Anton Rajski; v čin rez. poročnika podporočniki Jože Lah, Ivan Sevnik, Fortunat Turk, Franjo Vreček, Anton Gunda, Karel Dolinar, Bogdan Prica, Vojislav Travnja, Ciril Osana, Ludvik Burja, Vladimir Štajner, Gvido Debeljak, Peter Horn, Josip Šušteršič, Jože Špenđal, Ivan Dolinar in Adalbert Buče, vsi v pehoti. V artiljeriji sta napredovala za rez. poročnike podpor. Ivo Peniš in Ivo Brenca.

— Iz našega državljanstva so izstopili: Ivan Godar iz St. Jurja, Josip Horvat iz Soline, Josip Hetzl iz Pobrežja, Josip Plevčak iz Goranlega Sečova, Josip Lupinšek iz Narpelje, Viktor Hrovatič iz Zuzenca in Josip Cvatič Grab. — Odkup invalidnine. Minister za socialno politiko je te dni podpisal pravilnik o odkupu invalidnine in invalidske podpore. Odkup se bo vršil na ta način, da se bo prosilen izplačal večji znesek, ki se bo v vsakem slučaju posebej določil, ali pa, da dobi mesto stalne invalidnine v last zemljišče ali kak drugo stalno ugodnost. Odkup invalidnine se bo dovoljeval predvsem lažjim invalidom in vdovam z otroci.

— Izplačevanje uradniških razlik. Z ozirom na številne pritožbe uradniških organizacij glede izplačila uradniških razlik je izdal finančni minister posebno odredbo, da se izplačilo razlike najprej onim, ki so služili v južni Srbiji in se le potem v ostalih pokrajinah. Radi tega naj posamezne organizacije ne urgrajajo izplačila, ker so vse te urgence brezpredelne.

— Pokojnine učiteljskih vdov. Glavna kontrola je izdala te dni odlok, da imajo vdove učiteljev, ki so bili upokojeni pred sprejetjem novega uradniškega zakona, prav tako pravico do pokojnine, kakor vdove po novem zakonu upokojenih učiteljev. Podrejene oblasti so namreč v več slučajih odrekale to pravico.

— Božični prazniki v planinah. Kar je bilo še nekaj dni izredna ekstravaganca, postala danes prijetno in popularno razvedrilo. Planinstvo in zimski sport sta se pri nas tako razvila, da so ljudje ne boje planin, tudi ko so odete v debelo snežno odejo, in vedno več jih je, ki porabiijo tudi pozimi vsak prosti dan, da pohite v gore. Praznovanje Svetega in Silvestrova večera v planinskih kočah ni nikakoli senzacija več. Vse količjak dostopne postojanke v Kamniških planinah, na Karavankah in v Triglavskem pogorju so bile tudi letos dobro obiskane veselih smučarskih in planinskih družb, ki so se tam mnogo bolj od srca radovali velikega praznika kakor ljudje v meglenih dolinah, zlasti v zasneženih mestih. Smučarji so uživali lepo priliko in odlični Kranjski goz, Planico, Vršč, Petelinjak (tu so imeli sijalen sneg), celo Martuljek in Možakovo, zlasti pa Bliško planoto in Pohorje, kjer so prišli v polni meri na svoj račun. Poleg domačinov in ljubiteljev snega se je radovalo krasot naših zimskih planin tudi lepo število Zagrebčanov. Nesreča se ni zgodila nobena.

— Sveti večer v Trbovljah. Iz Trbovelj nam poročajo: Za božične praznike je vladalo med našim prebivalstvom svečano razpoloženje. Ljudje so hodili k številnim predstavam ter zlasti močno obiskovali kino predstave v Sokolskem domu. Do večjega nerada in motenja miru je prišlo le na Sveti večer. Štirje znani razgrajali so se hudo opili in se pred gostilno pri Tratiniku prišli nespodobno obnašati. Ljudi, ki so hoteli le polnočnici, so ustavljali in s koli in peljanci ter zabarikadirali cesto. Razgrajali so končno prišli v konflikt z orožniki, ki so morali nasilneje na Sveti večer aretirati in jih oddati v zapore v Laškem.

— Avtobuspromet na progi Maribor-Celje in Maribor-Dravograd je bil odlojen na božični dan dne 23. t. m. Velika, popolnoma nova avtobusa sta vzbujala splošno pozornost. Ker ljudstvo v zainteresiranih krajih ni bilo pravočasno obveščeno, je bil promet prvi dan bolj reklamnega značaja. Na Stefanovo pa se je že pokazalo, kako veliko zanimanje vlada med prebivalstvom za to novo prometno zvezo. V obeh smereh je bil promet precej živahen. Radi snega so morali avtomobilski vozniki previdneje in počasneje, vendar pa ni bilo večjih zamud.

— Višje pedagoške šole imajo značaj fakultete. Na zahtevo glavne kontrole je prosvetni svet izdal odlok, s katerim se priznava višjim pedagoškim šolam v Beogradu in Zagrebu značaj univerzitetne fakultete.

— Seja JZSS. Upravni odbor ima sejo danes ob 8.30 zvečer v damski sobi Emone.

— Himen. Včeraj sta se v Celju poročila g. Riko Batistich, uradnik solnarske direkcije in Ljubljani, in gđ. Pavla

Om la dičeva, hčerka trgovca in posestnika g. Jakoba Om la diča v Gaberju pri Celju. Costitamo!

— Mladinski smuški tečaj. Vsi oni, ki se žele udeležiti smuškega tečaja za šolsko mladino, naj se zberejo jutri v torek ob 14. uri v liceju, pritišče na Bleiweisovi cesti, kjer se jim bo dalo potrebna navodila. Pri dejo naj brez opreme in brez smuč. Tečaj je popolnoma brezplačen.

— Smrtina kosa. Smuč je umrla v Ljubljani soproga geometra ga. Jožica Brinšek, roj. Svigelj. Pokojna je bila iz znane narodne rodbine. Kot izredno simpatična in zadržana žena je uživala splošne simpatije. Pogreb se bo vršil v torek iz hiše žalosti, Dolenska cesta 18, na pokopališču Studence. Blag ji spomin! Žalostnim našo iskreno sožalje!

— Zrtev streljanja z možnarjem. Nesmiselno streljanje s topi in možnarji, ki je zakrivilo že toliko nesreč, je o praznikih zahtevalo novo žrtev. V ljubljansko bolnico so prepeljali v brezupnem stanju 28letnega Josipa Mohorja iz Dolskega. Mož je na Stefanovo streljal z možnarjem. Pri streljanju se je možnar razletel. Mohor pa je ves krvav obležal na tleh. Bil je težko poškodovan na glavi. — V bolnici se bori s smrtjo.

— Surov napad. Ko se je hlapec Franc Hribar iz Zgoranjega Tušina na Stefanovo vračal domov, ga je iz zasade napadel neki neznanec in ga udaril z ročico po glavi. Hribarja so prepeljali v bolnico. Njegova poškodba je silno težka; ima pretreseno možgane. Napadlec so prijeli.

— Posledice lantovskega prepira. V Osredku pri Logatcu so se na Sveti dan v neki gostilni sprli vaški fantje, pri čemer je dobil posestnikov sin Karl Podlogar suknj z nožem v roko. Podlogarja so prepeljali v ljublj. bolnico.

Iz Ljubljane

— Iz Pravi Božič, kakor je napisan v bukvalni in kakršnega smo si predstavljali lot otroci, smo imeli letos tudi v Ljubljani. Na Sveti večer in deloma še na Sveti dan je naletaval sneg, da je bilo vselej. Odel je mesto in okolice v ped debelo snežno odejo; mraz je bil ravno dovolj hud, da je pregnal luže in da je pod nogami prijetno škripalo. Življenje po mestu je bilo živahno, gledališča, kinematografi in drugi lokali dobro obiskani. Na sankalistih in drsalskih je mnogoletna mladega sveta, odmevala veselih klicov, ki so pričali o pozabljenju vsakodnevnih skrbi. Zaključila je bož. praznovanje popularna in tradicionalna božična naših vrlih gasilcev, ki so ravno na Sveti večer snova dokazali, v kako veliko korist so Ljubljani in njenemu prebivalstvu.

— Iz Trebentice o Božiču. Mala gospodična Emilija Kobav z Glinc nam je na Sveti večer prinesla šopek lepih, velikih trubentic, ki jih je našla na Glincih, ko je že začel zaletavati sneg.

— Iz Silvestrova na Taboru. Predprodaja vstopnic po Din 10 je od torka nadalje v društveni pisarni na Taboru. Spored je znanja večera primeren in posebno skrbno sestavljen.

— Iz Zatekel se je pes volčje pasme — flad — z nagobčnikom brez znamke. — Lastnik ga dobi pri g. Lav. Minarju, urad. okr. urada v Ljubljani, Gajeva ul. št. 2. I. — Zatekel se je tudi pes doberman. Kam, se izve v upravi »S. Narodac.

— Iz Sankalistov na Strelšču pod Rožnikom je odprto vsak dan ob 8. do 19. zvečer. Na novega leta se vrši promenadni koncert. Začetek ob pol 2 popoldne.

— Iz Čajanke s plesno tekmo priredili plesni odsek Olepševalnega društva v Rožni dolini na Silvestrova na Strelšču pod Rožnikom. Začetek točno ob 8. zvečer. Zelo bogat spored.

— Iz Šentjakobska knjižnica podeželskemu prebivalstvu. Da se olajša posej prebivalcem z dežele, posluje šentjakobska knjižnica v Ljubljani, Stari trg 11, oddelki tudi vsako sredo od 10. do 12. popoldne. Kdor se ni vpisan in želi dobiti knjige, se mora brez-pogojno zadostno legitimirati ali pa založiti kavež, ki odgovarja vrednosti knjig, ki si jih izposodi. Na razpolago tiskani imeniki knjig, ki jih lahko kupiš, da si napišeš številke doma. 1141-n

— Iz Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Danes v ponedeljek zvečer važna skupna vaja.

— Iz Požar na božični večer. V petek zvečer okoli 6. so zapazili sosedje Oražnovu Džerškoga doma v Wolfovi ulici, da se iz Severjevih skladšč, ki leže v zadnjem delu poslopja, valijo oblaki dima. Med stanovaleci je nastala velika panika. Ljudje so bežali na prosto, obenem pa so obvestili policijo in gasilsko postojeno. Na mesto nesreče je dospel policijski ravnatelj dr. Guštin z asistenco, istočasno se je pojavila na gorišču tudi požarna bramba. Gasilci so takoj stopili v akcijo. Gašenje pa je bilo oteženo ker je bil vodovod precej od roka in je bilo treba napeljati vodo z Marjinega trga. Sosednja stanovanja so bila izpraznjena. Šele energičnemu in požrtvovalnemu nastopu gasilcev se je posrečilo ogenj toliko lokalizirati, da je bila nadaljna nevarnost izključena. Zgoraj je precej sena, škoda je znatna. K sreči pa je bila vsaj večja nesreča preprečena. Prostorov, v katerih je izbruhnil ogenj, so namreč držijo stanovanja, ki so pa ostala nepoškodovana.

— Iz Policijski drobci. Včeraj je policija radi zaljenja straže aretirala Antona S., radi postopanja je bil prijel Maks C., Fran L. pa radi kaljenja nočnega miru. Radi izgre-da sta prispeli dve ovadbi, radi nedostojnega vedenja, prekoračenja policijske ure in pasjega kontumace po eden in radi prestopka cestnopolijskega reda sedem.

— Iz Moderni predpasniki. Kristofič-Bučar,

Iz Celja

— Božični prazniki. Letošnji Božič je bil po dolgih letih zopet tak, kakršnih zadnja leta nismo bili več vajeni. Sneg je pobelil hribe in doline ter dal naravi pravo zimsko poezijo. Celjani smo božične praznike preželi vsaki po svoje. Eni so jih praznovali v tople zakurjenih sobah, drugi so pohitili v lepo zimsko naravo, športniki in mladina pa so pohitili s sammi na hribe na razna sankalistišča, kjer je vladalo oba dneva prav živahno vrvenje. Posebej živo je bilo sankacev na hribu sv. Jožefa. Posebne izdaje časopisov so prinesle vest o novi vladi. Kakih prireditev razen kina nismo imeli v Celju.

— Celjski Sokol priredi dne 31. decembra Silvestrov večer v Celjskem domu. Spored večera bo lep in je, kakor vsako leto, tudi letos pripravljen obilnega poseta.

— Obrtniški sestanek se je na Stefanovo vršil v Narodnem domu. Bil je prav prijeten in se je na istem izročila diploma častnemu članu Občeslovaškega obrtnega društva na obrtniškem polju zaslužnemu delavcu g. Ivanu Rebeku.

— Tedenski sestanek članov SDS za Celje-okolice se ta četrtek ne bo vršil ker je drugi dan Silvestrova. Potem se bodo pa posebno pred volitvami vršili redni sestanki v raznih okolišnih celjske okolice.

Iz Maribora

— m Seja mariborskega občinskega sveta je sklicana za danes, ponedeljek zvečer. Na dnevnem redu je proračunski provizor za prvo četrtletje 1927, ker klerikalci ne upajo, da jim bo uspelo spraviti pod streho proračuna. Vprašanje pa je, ali bo seja občinskega sveta sploh sklepna, ker radi zveze klerikalcev z Nemci narodni občinski svetniki tudi tej seji najbrž ne bodo prisostvovali.

— m Božičnice, ki so se vršile po mariborskih šolah, so tudi letos pokazale, kako potrebna je ta ustanova. Pod okriljem društva za podporo revnih šolskih otrok je bilo letos obdarovanih nad 1000 otrok s obleko, perilom in obutvijo. Mestna občina je v to svrhu prispevala večji znesek, ostalek pa je društvo zbralo pri trgovcih in drugih pridobitnih krogih deloma v denarju, deloma v blagu. Potrebne od leta do leta naraščajo in tako je tudi letos ostalo mnogo otrok, ki so sicer podpore potrebni, brez darila. Posamezne božičnice so se vršile še v okvirju posameznih društev, ki so obdarovale otroke svojih revnih članov z raznimi koristnimi in praktičnimi predmeti.

— m Vrhovni prazniki na Pohorju. Izsteno ugodno vreme, — zapedel je suh, droben sneg, — je privabilo tudi letos na Pohorje vse polno prijateljev lepe narave in zimskega sporta. Sportniki so prišli v vsakem oziru na svoj račun, i oni, ki res uživajo lepoto zimске narave i oni, ki se samo radi xpostaviijo. Pri Mariborski in Ruški koči je bilo vse dni izredno živahno. Poleg domačinov se je zbralo na večer v kočah tudi mnogo ljubljankanov, Zagrebčanov, ker se vrši pri Mariborski koči ta teden tudi smučski tečaj, ki ga vodi znani strokovnjak g. Badjura iz Ljubljane. Ker so vse ceste že izhrojele, je dostop na Pohorje z vseh strani prav lahek in je pričakovati, da bo obisk ob novem letu še večji, kakor je bil o božiču.

— m Parastos za Nikolo Pašičem se je vršil minuli četrtek v kapeli mariborske pravoslavne cerkvene občine. Svečanemu obredu, ki ga je opravil prota Trbojevič, so prisostvovali zastopniki oblasti in uradov z velikim županom dr. Pirkmajerjem na čelu.

— m Pošta denarna vreča se je izgubila. Pri prevozu pošte od magdalenke pošte v Frankopanski ulici na glavno pošto se je izgubila dne 23. t. m. denarna vreča, v kateri je bilo 5500 Din gotovine in 14 priporočenih pismen. Pošta uprava poziva najditelja, da vrečo z vsebino vred nemudoma vrne. Številke bankovcev so zabeležene, tako da bodo najditelju, ako se ne bo sam javil, kmalu na sledu, ko bo skušal denar izdati.

Sokol

Sokolstvo proti Vatikanu

PROGLAS SSS.

Kakor znano je skušal Vatikan prepričati VIII. vsesokolski zlet s tem, da je skušal odvratiti od udeležbe katoliško Sokolstvo. Najboljši dokaz Vatikanske akcije proti Sokolstvu so dokumenti, ki jih je objavil nedavno Savez poljskega Sokolstva. Iz teh dokumentov je razvidno, da je skušal Vatikan na vse načine prepričati udeležbo poljskih, jugoslovanskih in lužičko-srbskih Sokolov na Praskem zletu, kar se mu pa ni posrečilo. — Samo poljsko Sokolstvo se je deloma uklonilo tem intrigam.

Proti vmešavanju papeške stolice v sokolske zadeve protestira zdaj ves Savez slovanskega Sokolstva, v katerem so združeni češkoslovaški, poljski in ruski Sokoli. Savez je izdal proglas, ki se glasi:

— Češkoslovaška Obec Sokolstva je priredila od 4. — 6. julija 1926 v Pragi VIII. vsesokolski zlet, da pokaže sadove svojega dela tokom zadnjih 6 let. In zgodilo se je, da so visoki cerkveni organi po naročilu papeške stolice prepovedali udeležbo članom sokolskih društev na Poljskem, v Jugoslaviji in Lužici češ., da gre za protikatoliško prireditve in za proslavo Jana Husa. Naglašajoč, da so prireditelji vsesokolskega zleta storili vse, da bi verski čut udeležencev v nobenem slučaju ne bil prizadet, moramo označiti ta nastop Vatikana kot neumestno vmešavanje cerkvenih oblasti v strogo strokovne zadeve Sokolstva in kot sovražno, stvarno neutemeljeno stališče cerkve napram tej največji slovanski ustanovi. Sokolstvo deluje z enako ljubeznijo za vse, ono ne pozna sovražstva in verske nestrpnosti. Zato odloč no zavržati ta nečestni napad na svoje vrste, ki pa Sokolov ne more odvratiti od zmaganovite poti k sreči in blagostanju slovanskih narodov.

Proglas sta podpisala v imenu predsedstva slovanskega Sokolstva Schreiner in V. Štepanek

Namakaj z „Žensko hvalo“ — peri z „Jelenjim milom“!
To najbolj obvaruje perilo,
ki se brez truda popolnoma očisti.

SCHICHTOV NAČIN PRANJA

Izginula filmska zvezda

Neznana usoda najlepše francoske žene.

Te dni so prinesli newyorški listi velik oglas nekoga Dragutina Petroviča, vpokojenega učitelja v Beogradu, v katerem naproša vse v Ameriki živče Srbe, naj mu sporoče, ako je komu znano, kje živi njegova hčerka Selma Petrovič. Morda se o nas in naših razmerah v Ameriki ni še nikoli toliko razpravljalo, kakor sedaj, ko se je zaporedoma pojavljala ta oglaš. Senzacij željna Amerika je takoj slutila, da mora za tem oglasom tičati kak nenavaden dogodek ter je začela poizvedovati. Ameriški listi so se končno obrnili na oglaševalca, učitelja Petroviča, da jim je razkril vso tajnost.

Petrovič je služil kot učitelj v Vojvodini ter se je poročil z neko Madžarko iz Budimpešte. Žena mu je prinesla lepo premoženje in tako je šel v pokoj ter živel dolga leta v Budimpešti. Imel je edino hčerko, Selmo, ki se je s svojimi 16 leti razvila v krasno devojko, katero je občudoval ves razvijeni moški svet v Budimpešti. Aristokrati so se zanimali za izredno lepoto, koje sliko so ponovno prinašali madžarski in drugi ilustrirani listi kot sliko najlepše madžarske žene, pomniali so ji celo ženitev, toda lepa Selma se je svoje lepote v polni meri zavedala ter bila po pravici prepričana, da jih bo z 18 leti še vse bolj očarala. In ni se motila. Z 18. letom je postala res pravcata krasotica, za katero je vse drvelo. Imela je nebroj ženitvenih ponudb iz najbogatejših krogov, ki pa jih je vse po vrsti odbijala. Končno pa se je le udala. Njena izbira sicer ni bila bogzna kako posrečena — imela je že mnogo boljše partije, toda ljubezen je navadno slepa. Vzela je mladega grofa Secsenyja. Naslov je bil sicer

že zelo star in ugleden, toda premoženje je tekmo stotletij že precej izginilo. Nekaj let sta živela povsem zadovoljno, kmalu pa se je pokazalo pomankanje. Oba sta bila vajena razkošnega življenja, sredstva pa so bila čimdalje bolj pihla. Začela sta resno premišljevat, kako bi rešila finančno vprašanje.

Selma se je zavedala moči svoje lepote. Zato je ves svoj načrt, ki ga je po kratkem obotavljanju sprejel tudi mladi grof, zgradila na svojo lepoto. Odkločila se je, da odpotuje v Ameriko ter postane filmska igralka. Bila je prepričana, da bo že tekom enega leta postala znamenita filmska zvezda, koje lepoto bo občudoval ves moški svet. Upala je, da pride na tej poti do bogastva. Najprej pa si je hotela še ustvariti primerno reklamo. Odpotovala je s svojim prav tako mladim in neizkušenim možem v Pariz, kjer sta ostala nekaj časa. Med tem so razni pariški listi prinašali njene slike ter jo slavili kot najlepšo Madžarko. Nato sta odpotovala v Ameriko. Lepa Selma je iz Amerike še parkrat pisala, potem pa je izginila za njo vsaka sled. Grof par mesecev se je oglašil mladi grof iz Nemčije. V kratkem pismu je sporočil starišem svoje žene, da je Selma dobila službo pri neki filmski družbi ter da bodo kmalu slišali o njeni slavi. Od tega časa tudi od nje ni prišlo nikako obvestilo več. Poteklo je med tem že več let, toda o „filmski zvezdi“ Selmi ni ne duha ne sluha. Vznemirjeni oče jo je sedaj začel iskati križem Amerike. Dali mu bo uspelo, da jo najde in razjasni njeno usodo, je seveda zelo dvomljivo.

Gospodarstvo

Naš izvoz v novembru

Generalna direkcija carin je objavila podatke o izvozu v novembru. Izvoz je znašal 426.783 ton v vrednosti 796.183.747 papirnatih ali 72.761.345 zlatih dinarjev. Po vrednosti je na prvem mestu koruza, ki smo je izvozili za 94.971.655 Din, kar znaša 13,8 % celokupne vrednosti izvoza. Na drugem mestu je pšenica z 88.911.971 Din ali 12,92 % celokupne vrednosti; na tretjem mestu so suhe slive s 57.530.686 Din ali 8,2 %, na četrtem mestu gradbeni les, na petem prečišči, na šestem hmelj, na sedmem goveja živina, na osmem sveže meso, na devetem sadje, na desetem fižol itd.

V primeri z izvozom v novembru lanskega leta se je letošnji izvoz povečal za 49.963 ton v vrednosti 108.456.572 papirnati ali 9.609.171 zlatih dinarjev. Količina izvoza se je torej povečala za 13,26 %, vrednost pa za 15,21 %. Celokupni izvoz v 11 mesecih letošnjega leta znaša 4.511.934 ton v vrednosti 7.195.612.000 papirnati ali 656.850.730 zlatih dinarjev. — V primeri z istim razdobjem v lanskem letu se je količina izvoza povečala za 468.207 ton, vrednost pa zmanjšala za 1.040.502.772 papirnati ali 65.163.175 zlatih dinarjev. Izraženo v procentih se je količina izvoza povečala za 11,58 %, vrednost pa zmanjšala za 9,02 %.

— g Revizija železniških tarif. V Beograd je prispel predsednik splitske trgovske zbornice Duboković, ki je posetil trgovskega ministra dr. Kraljača, da mu pojasni zahteve splitske zbornice glede revizije železniških tarif, ki v sedanjih obliki škodujejo jadranskim pristaniščem.

— g 6% državni boni za reguliranje državnih obveznosti. Finančni zakon za leto 1927/28 zahteva tudi pooblastilo, da smo izdati finančni minister v svrhu reguliranja obveznosti iz prejšnjih let državne bono s 6% letnimi obrestmi v skupni vrednosti 150 mil. Din.

— g Stabilizacija dinarja. Na seji upravnega sveta Narodne banke je poročal generalni ravnatelj dr. Novaković o uspehih svojega potovanja v London in Pariz, kejr je posetil guvernerja angleške in francoske Narodne banke ter razgovarjal z njima o deviznih poslih, osobito o stabilizaciji dinarja. Angleška Narodna banka je že davno želela stopiti v silke z našo Narodno banko. Generalni ravnatelj Norman je obljubil svojo pomoč pri stabilizaciji dinarja in izrazil željo, naj bi naša vlada zakonskim potom stabilizirala dinar. Pri tem ji poide angleška Narodna banka yssostansko na roko. Glavni upravni od-

bor je sklenil, da stopi Narodna banka direktno v stik z angleško Narodno banko. Slučno izjavo je dal tudi generalni ravnatelj francoske Narodne banke. Gen. ravnatelj Novaković je predložil upravnemu odboru načrt stabilizacije dinarja.

— g Načrt amortizacije vojne škode za l. 1927. Generalna direkcija državnih dolgov je izdelala amortizacijski načrt za zrebanje dobitkov 2 1/2 odstotne državne rente za vojno škodo. Načrt je zdaj v finančnem ministertvu in bo v kratkem objavljen.

— g Državne finance in denarna reforma. Novi finančni minister dr. Bogdan Marković je spisal lani koncem decembra knjigo »Državne finance in denarna reforma«, v kateri razpravlja o dosedanjih finančni politiki naše države in prihaja do zaključka, da je treba državni proračun znižati, ako hočemo obdržati dinar na sedanjih višini. Po njegovem mnenju spada znižanje državnih in samonpravnih davčnih bremen v pojem deflacijske politike. Valuta politika mora biti sestavni del splošne gospodarske in finančne politike, ki mora ustvarjati pravilno razmerje med cenami, delom in kreditom.

— g Ukinitve vidiranja potrdil o izvozu pošilk žita v CSR. Generalni poročil od poslaništva CSR v Beogradu je vidiranje potrdil o izvozu žita za Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev z odlokom pristolnega ministertva v Pragi, ukinjeno. Kakor znano, je ta naredba, ki sedaj za pošiljke žita iz SHS ne velja, stopila v veljavo dne 21. aprila t. l. Pošiljke žita se torej lahko vsled ukinitve te naredbe odposiljajo brez vidiranja potrdil o izvozu blaga s strani čsl. zastopniških uradov.

Darujte za dijaške kuhinje

Darujte za sokolski Tabor!

To in ono

Ljubavne avanture rumunske grofice

Te dni je beogradska policija prišla mladega rumunskega poročnika Giovanesca, ker je prekršil neko brez predpisanih listin. Mladi poročnik, ki že po svoji zunanosti zelo pada v oči, je brez oklevanja pristal, da so ga razni dogodki prisilili, da je v naglici pobral šila in kopita ter izginil preko meje. Ko pa je zahteval naj ga takoj zasljišijo in puste na svobodi, je začela policija dvomiti v njegove izjave ter ga je zaprla. Na knadna poizvedovanja pa so njegove izpovedbe v polni meri potrdile. Mladi oficir je postal žrtev ljubavne avanture že priletnejše rumunske ali pravzaprav francoske grofice. Zaljubljen se je namreč v ženo svojega poveljnika, polkovnika Mohanescu.

Polkovnik Mohanescu, leta 1918. se kapetan, se je mudil kot član rumunske delegacije pri mirovni pogodbi v Parizu. Bil je lep dečko, ki je tudi razvajenim Parižankam zmešal glave. Posebno se je zaljubila v njega neka grofica. Dasi ni bila več mlada, je vendar le ugajala tudi Mohanescu in kmalu se je razvilo med obema ljubavno razmerje. Ko se je moral kapetan vrniti v Bukarešto, mu je sledila tudi grofica. Sledila je poroka in grofica je postala rumunska majorka, pozneje polkovnica. Ljubezni želja ženska pa se je svojega moža kmalu naveličala ter začela flirtati z drugimi oficirji. S svojim možem je imela radi tega že čisto hude skandale, a vse to je ni spametovalo. Razočarani Mohanescu je hotel trikrat radi nje izvršiti samomor, k čemu pa so njegovo nakano tovariši še vselej pravočasno preprečili. Nazadnje si je polkovnica izbrala mladega in brhkega poročnika Giovanesca, ki je bil tudi že sam do ušes zaljubljen v koketno žensko. Ljubimkanje se je nadaljevalo in stopnjevalo, tako da sta pred štirinajstimi dnevi nenadoma izginila iz Bukarešte. Odpeljala sta se v Temešvar, kjer sta uživala medene tedne. Med tem pa je prevarani soprog tako dolgo poizvedoval za pobeglo ženo in njenim ljubimcem, da ju je iztaknil. Ko sta zaslužila nevarnost, sta nameravala pobegniti drugam. V trenutku pa, ko sta se odpravljala, je prišel polkovnik in skušal oba begunce prijeti. Posrečilo se jima je, da sta še pravočasno odnesla pete. Ko sta v zadnjem hipu skočila na vlak, je pridrvel za njima na kolodvor polkovnik. Videč, da sta mu zopet pobegnili, je začel za

njima streljati. K sreči ni nobenega zadel. Med vožnjo pa se je začela grofica kesati svojega nepremišljenega dejanja ter se je vrnila v Bukarešto. Mlademu poročniku po vsem tem, kar se je zgodilo, ni preostajalo ničesar drugega, kot da pobegne. Kajti pregledil se ni le proti svojemu predstojniku in tovarišu, marveč tudi zoper vojaški zakon. Večletna ječa in degradacija sta neizbežni. Zato jo je mahnil preko meje in upa, da bo tu našel uteha v svojem razočaranju in novo eksistenco.

Londonški družabni škandal

Družabni škandali so v prestolici britanskega imperija vedno na dnevnem redu. Te dni se je zopet vršila pred enim londonskih sodišč zanimiva razprava, ki je tipična slika povojnih velemestnih razmer. Nekako pred sedmimi leti se je ing. Gifford poročil z 19 letno hčerko nekega zdravnika, gđ. Mary Dehn. Zakon je sprva potekal v neskaljeni harmoniji. Nekega dne se je zakonski par v neki restavraciji seznanil z bogatim tvorničarjem Freemansom, ki je bil poslednji stalni gost pri inženirju in nekaj mesecev kasneje je Gifford izvedel, da ga žena z njim vara. Inženjer je to odkritje obdržal zase. Zdelo se je, da mu ta zakonski tretci prija. Nekega dne pa se je nenadoma pojavil v pisarni Freemanna.

»Prišel sem,« je uvodoma izjavil inženjer, »v poslovni zadevi. Gre namreč za mojo ženo, zakaj razmerje, ki ga vzdržujete z njo, mi je popolnoma znano.« Freemann je prebledel. Gifford pa je iz žepa potegnil mali notes ter ga položil tvorničarju na mizo: »Vidite, to so poročila moje sobarice. Vsi obiski, ki ste jih napravili moji ženi v moji odsotnosti, so tu zaznamovani. Verujte mi, da so datumi zanesljivi. Jaz vam notes darujem. Imam namreč doma še dve kopiji, obenem pa vam moram na žalost sporočiti, da bom vložil tožbo za ločitev zakona.«

Freemann je skočil kvišku kot bi ga pičila kača. »Lepo vas prosim, ne napravite mi tega škandala. Če javnost zve o tem dogodku sem ruiniran, pa tudi moja žena ne sme ničesar vedeti!« Gifford je nato napravil gesto, iz katere je lahko tvorničar razumel, da je pripravljen odstopiti od tožbe za ločitev zakona, če Freemann plača večjo odškodnino. Začela sta kupčevati in po dolgotrajni debati sta se zedinila za 8 tisoč funtov šterlingov (okoli 2.000.000 Din). Gifford je izdal pismo potrdilo, s katerim se zavezuje, da bo trpel razmerje svoje žene in tvorničarja najmanj

še dve leti, potrdil je tudi sprejem 8.000 šterlingov.

Gifford je bil mož beseda. Točno po preteku dveh let pa se je zopet pojavil v pisarni trgovca in zahteval obnovo »pogodbe«. Freemann pa je pogodbo uljudno odklonil in tudi grožnja z ločitvijo zakona ga ni več spravila iz ravnotežja. Gifford je res vložil tožbo. Sodišče je pa tožbo za ločitev zakona zavrnilo z motivacijo, da je Gifford popolnoma mirno trpel zakonolomstvo.

Smučarji, pozor!

Smučarski kroj od 750.— Din naprej. Najcenejši svetovni impregnirani loden pri trvdki

Drago Schwab, Ljubljana.

Vlom v varšavsko banko

Pretekli teden so neznani vlomilci ponoči vlomili v varšavsko banko in odnesli poleg gotovine tudi mnogo vrednot. Policija je ugotovila, da so izkopali vlomilci do banke podzemni rov, ki prica, da je moral voditi priprave za vlom kak inženjer. Rov odgovarja namreč vsem zahtevam moderne tehnike. Vlomilci so prevrtili tudi betonsko steno, debelo 80 cm, kar prica, da so bili dobro preskrbljeni z vsem orodjem.

Kar se tiče izgube, ki jo ima banka, krožijo po Varšavi razne govorice. — Banka sama izjavlja, da so njene izgube minimalne. Z druge strani se pa zatrjuje, da so vlomilci odnesli mnogo vrednot, ki niso bile zavarovane, tako da trpi banka znatno škodo. — Bančni uradniki, ki so imeli v tresorjih shranjen denar in dragulje, so oškodovani za 40.000 zlatnikov.

Mistifikacije po telefonu

Telefon je javna institucija, namenjena in dostopna vsemu prebivalstvu. Kakor vse slične naprave, je tudi telefon izpostavljen zlorabi, ki pač ni več originalna, ker se je ponavljala že v vseh mogočih variantah. Kljub temu se še vedno najdejo ljudje, ki se zabavajo s tem, da porabljajo telefon za mistifikacije.

V Parizu uganja v tem pogledu nekaj neznane cel teden prave orgije. V torko so se zbrali v kabinetu prsvevnega ministra Herriota najodličnejši predstavniki literarnega in gledališkega življenja; bili so vsi telefonično v ministrovemu imenu pozvani na nujno in važno sejo. Ko pa je vstopil Herriot, je bil ves začuden, ko je videl zbrani cvet pariške literature. O kakih seji ni vedel ničesar in izkazalo se je, da so bili vsi skupaj mistificirani.

V četrtek zgodaj zjutraj, ko je še ves Pariz spal, je nekdo po vrsti telefonično poklical in zbudil iz najlepšega spanja vse vodilne ministre s Poincaréjem in Briandom na čelu. Čes da jim mora sporočiti izredno važno in nujno zadevo. Ko pa je prišel poklicani k telefonu, mu je neznanec samo povedal, koliko je ura, in mu železno laho noč.

Na stanovanje nekega znanega slikarja so v sredo ob isti uri uslužbenč raznih podjetij prinesli tucat mrtvaških vencev, več vreč premoga, zabojer šampanjca, zbirko poročnih sopkov in cele skladovnice slaščic. Takoj nato sta se pred slikarjevo hišo ustavila dva pogrebna avtomobila, istočasno pa so od druge strani pripeljali trije slavnostno okrašeni vozovi, da odpeljejo nevesto. Yes ta Babilon, radi katerega je slikar skoro znorel, je povzročil zopet neznanec po telefonu.

Policija mistifikatorja še ni mogla izslediti.

Ljudsko štetje v Rusiji

Iz Moskve poročajo: Ljudsko štetje, ki se je vršilo v drugi polovici decembra, je bil važen dogodek, ki je prisilil vse sloje prebivalstva, da so zavzeli napram njemu svoje stališče. Vsi uradniki so imeli s štetjem mnogo preglastic. Največja ovira je bila slaba komunikacija. V mnogih krajih so morali hoditi uradniki od vasi do vasi peš, pota so bila zasnežena in uradniki so morali prebivalstvu na dolgo in široko razlagati, kakšen pomen ima ljudsko štetje.

Največ preglastic so delali uradnikom psi. Mnogi uradniki se pritožujejo, da so jih psi napadli in jim razgrgali obleko. V nekaterih krajih so ovirale uspešno štetje tudi vraže. V harkovski in vjatski guberniji so ljudje govorili, da vodi ljudsko štetje Antikrist s svojimi učenci. Bili so tudi slučajni, da so navedli kmetje kot poklek lopovstvo. Nekateri noseče ženske so zahtevale, naj uradniki zapišejo tudi deco, ki še ni bila rojena. Neki uradnik je naletel na zanimivo dvoženstvo. Prva žena nekega kmeta še ni bila vpisana kot žena, druga pa sploh ni bila registrirana. Neka ženska s 6 otroci je energično zahtevala, naj jo vpišejo kot devico.

Najtežji je bil popis osirotele dece. Dece se boji, da jo spravi oblast v Dečji dom, in zato noče odgovarjati na vprašanja. V Dnjepropetrovsku stanuje v stari hiši mnogo osirotelih otrok. Komisijo, ki je hotela te sirote popisati, so sprejeli otroci s kamenjem. V nekaterih krajih so se morali uradniki poprej porazumeti z glavarji dečjih tolp, potem šele so lahko popisali deco. Dece so popisovali večinoma

pozno ponoči, ko se je vrnila z dnevnega pohajkovanja. V Moskvi so popisovali otroke šele ob 1. ponoči, ko so bile predstave v gledališčih in kinih končane. Otroci namreč stojijo pred gledališči in kinii, kjer prosijo ali kradejo, kakor jim pač kaže.

Napad na klub agrarne unije v Sofiji

V četrtek zjutraj je napadla skupina agrarnih ekstremistov in pristavev enotne agrarno-komunistične fronte klub agrarne unije v Sofiji. Napadalec so odnesli ves tajniški arhiv. Bivši minister Radolov, o katerem so mislili, da je skrival pomagal napadalcem, je energično protestiral proti napadu na strankino vodstvo.

Večina napadalec se je prostovoljno umaknila, samo 10 ekstremistov so morali člani glavnega odbora agrarne unije siloma izgnati iz klubskih prostorov. Med prerivanjem in pretepotom so bili nekateri napadalec ranjeni. Glavni odbor agrarne stranke je sklical takoj po napadu sejo, na kateri je razpravljaj o situaciji po tem nasilju. Sprejeta je bila resolucija, ki ostro obsoja nastop ekstremistov čes, da je bil napad posledica vmešavanja inozemskih elementov v bolgarske zadeve.

× Pomiloščen atentator. Povodno božične amnestije v Avstriji je bil pomiloščen tudi delavec Jawurek, ki je 1. junija 1924 streljal na dunajskem južnem kolodvoru na zveznega kancelarja Seipla in ga njuje na rani. Jawurek je bil nato obsojen na pet let ječe in je sedaj presedel ravno polovico kazni. O Božiču je bil pomiloščen z odlokom, ki nosi podpis istega dr. Seipla.

× Železniška katastrofa. V Zedinjenih državah sta v pokrajini Georgia trčila dva osebnata vlaka. 20 oseb je ubitih, približno toliko pa ranjenih. Na Moravskem je zavozil osebni vlak v tovornega. 18 potnikov je bilo ranjenih, ubit pa k sreči nobeden.

× 1000 stotov hmelja je zgorelo pri nekem požaru v Zlatcu v četrtek zvečer. Škoda znaša več milijonov čeških kron.

× Vlomi v poštne urade se množijo. Zadnjič v torko so v torko so v vlomili vdrli v poštne urad v Zelezni kaplji, a niso mogli vdreti v močno glavno blagajno, kjer je bilo denarja za 12 milijonov dinarjev. Odnesli so le ročno blagajno z 12.000 Din. Ker je to v kratkem času že osmi vlom v poštne lokale, domnevajo, da izvršuje vlome dobro organizirana tolpa.

Posledice zakona.

Zlodre je prišel po več letih na obisk k svojem prijatelju, ki se je med tem oženil. Veselo ga pozdravi in mu predstavi ženo, kazaje na svoje otroke pa pravi: »To so pa posledice najinega zakona.«

Barvne trakove,

ogljent, novoščeni kopirni papir, hektografični zavrtki in druge potrebščine

pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6 Telefon 980

Veliko senzacijo so vzbudile naše predstave ob praznikih!

Predvajamo še danes najlepši, najboljši in končno poslednji vefilim najlepšega človeka sveta, vsem dobro znanega pod imenom

RUDOLFO VALENTINO

Ves čar skrivnosti, sijaj in razkošje Orienta ter strastne ljubezni sijajno je prikazano v monumentalnem filmskem velemotvoru

„SEIKOV SIN“

Ljubav mladega šejka in temperamentne plesalke.

Kot krasna partnerica nepozabnega Valentina briljira idealno lepa

VILMA BANKY

Prekrasni naravni posnetki iz Alžira na meji peščene Sahare. Sijajna igra — Lepi igralci — Razkošna oprema. — Kolosalna režija. — Najlepši vefilim vseh časov.

restave točno ob 4., 6., 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA

1000 Din nagrade

onemu, ki mi preskri stanovanje, obstoječe iz sobe, kuhinje, kabine s pritlikinami. — Ponudbe pod Stanovanje/4030 na upravo «Slov. Nar.»

Gozdar,

35 let star, oženjen, z državnim izpitom, slovenščine in nemščine zmožen, verziran v vseh penogah gozdarstva, išče službe. — Nastop takoj ali pozneje. — Ponudbe pod «Gozdar/4028» na upravo «Slov. Narodov».

Zastopstvo

dveh prvovrstno vpeljanih avtomobilov — se odda za Maribor in Celje. — Dopisi pod «Podzastopstvo» na «Apollo», Ljubljana, Stari trg 19. 4036

Mirna stranka

išče, ozir zamenja stanovanje z eno sobo in pritlikinami — za stanovanje 2—3 sob s pritlikinami. Plača dobro. — Ponudbe pod «Točnost 4025» na upravo «Slov. Narodov».

Zaloga pohištva A. Amann

Ljubljana, - Dvorni trg št. 1

(vhod v veži desno)

Kvaliteta brezpogojno na višini. — Brez konkurence.

Objava.

Uprava državnih monopolov bo nabavila potom druge ponudbene dražbe, ki bo

dne 17. januarja 1927

v pisarni upravnika državnih monopolov ob 11. dopoldne sledečo količino bencina in mazila:

40.000 kg lahkega bencina
2.000 kg gostega avtomobilskega olja
1.000 kg redkega avtomobilskega olja.

Pogoji in vsa druga pojasnila se dobé v pisarni ekonomskega odeljenja — odsek za kupovino — od 8. do 12. ure.

Iz pisarne uprave državnih monopolov EMBR. 26.101 od 20. decembra 1. 1926 v Beogradu.

Pozor čevljarji!

Gornje dele vseh čevljev dobite — dobro in solidno izvršene — po najnižjih cenah pri L. Marchiotti, trgovina usnjem, Ljubljana, Sv. Petra cesta 30. 128/7

Gospodična

zmožna treh jezikov, strojepljiva, korespondence, knjigovodstva itd. s prakso, išče službe. — Gre tudi za blagajničarico. — Ponudbe na upravo «Slov. Narodov» pod «Takoj/4031».

Na stanovanje

z zajtrkom se sprejme soliden gospod. — Na slov pove uprava «Slov. Narodov».

Gospa

želi mesta samostojne nadzornice ali ekonomke — isto sedaj zaseda — pri kakem večjem podjetju; vešta je popolnoma omenjene stroke. Govori slovensko, nemško in srbsko. Po možnosti v Beogradu. Vstop po dogovoru. — Z. M. kot gospoda. Steinera, špecerijiska trgovina, Vasina ulica, Beograd. 4051

DANICA KRAVANJA iz Ljubljane

MIODRAD BRAŠIĆ stud. med.

iz Trstenika v Srbiji

ZAROČENA

Divace, otomane, žimice, žice, ulčke, garniture v največji izbiri in v najcenejšem nakupu dobite pri trvdki

Rudolf Sever Ljubljana, Marijin trg 2 (nasproti Frančiškanske cerkve) 87 T

Premog - drva LILJA, Kralja Petra trg 8. - telefon 220. 15.

OCARINJENJE

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro skrbno in po najnižji tarifi Rajko Turk, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9, nasproti carinarnice. Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno